

Justitiedepartementet
Via e-post:
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar över SOU 2023:44 En översyn av regleringen om frihetsberövande påföljder för unga

(dnr Ju 2023/01830)

Allmänt

Hovrätten har inte har någon erinran mot utredningens huvudförslag att påföljden slutna ungdomsvård tas bort och ersätts med fängelse i de fall en frihetsberövande påföljd för den som är under 18 år inte kan undvikas. Några synpunkter på förslagets närmare utformning redovisas nedan.

Föreslagen ändring av 32 kap. 5 § brottsbalken

Om den föreslagna ändringen i 32 kap. 5 § brottsbalken införs, innebärande att rätten i vissa fall får besluta att fängelsestraffet ska verkställas vid ett särskilt ungdomshem, krävs en reglering som gör det möjligt för domstolen att grunda sin bedömning av frågan på ett tillförlitligt underlag. Det bör i den fortsatta beredningen övervägas om det ska införas en skyldighet för socialtjänsten att på begäran av domstol avge yttrande som kan ligga till grund för en sådan bedömning. Socialtjänsten bör därvid ges möjlighet att ta del av handlingar från skola, sjukvård och psykiatri.

Enligt 32 kap. 5 § andra stycket brottsbalken får tiden för slutna ungdomsvård bestämmas till högst fyra år. Det motsvarar, med hänsyn till avsaknaden av villkorlig frigivning, en fängelsetid om sex år. Längre straff än så kan dömas ut endast vid särskilda skäl hänförliga till den tilltalades ålder vid lagföringen eller annan omständighet. Regleringen har därmed, i praktiken, inneburit en spärr mot att döma ut strängare straff än motsvarande sex års fängelse för den aktuella kategorin tilltalade. När fyraårsgränsen tas bort, öppnar det upp för att strafflängderna för unga kommer att påverkas (jämför 29 kap. 7 § andra stycket brottsbalken) trots att detta uttryckligen inte har varit utredningens avsikt. Det fortsatta lagstiftningsarbetet bör innefatta en tydlig analys av vilka konsekvenser som borttagandet av fyraårsgränsen innebär i fråga om straffmätning för den som inte fyllt 18 år.

Uppskjutande av villkorlig frigivning i vissa fall

Angående frågan om uppskjutande av villkorlig frigivning anges på s. 288 att utgångspunkten är att uppskjuten villkorlig frigivning inte ska vara tillämplig

för den undantagsgrupp som avtjänar på särskilt ungdomshem (med stöd av ovan nämnda 32 kap. 5 § brottsbalken). Samtidigt anges i föreslagen lagtext till fängelselagen för unga, 4 kap. 2 § 2 st. (s. 35), att beslut om att skjuta upp villkorlig frigivning fattas av Statens institutionsstyrelse i de fall den dömda avtjänar fängelsestraffet vid ett särskilt ungdomshem. Skrivningarna motsäger varandra och det är oklart vad som egentligen föreslås. Ett förtydligande behövs.

Häktning

I betänkandet saknas en analys av hur de föreslagna lagändringarna och organisatoriska ändringarna påverkar reglerna om häktning av unga personer. Det gäller både såvitt avser reglerna om förutsättningarna för häktning av unga, där det ska göras en prövning av om betryggande övervakning kan ordnas, och såvitt avser verkställigheten av häktningsbesluten. Det finns särskilt behov av att i den fortsatta beredningen av utredningens förslag belysa hur betryggande övervakning av unga ska kunna ordnas, när Statens institutionsstyrelse inte längre har huvudansvaret för verkställigheten av frihetsberövande påföljder för unga.

Detta yttrande har beslutats av hovrättsråden Niklas Ljunggren och Katarina Persson samt hovrättsassessorn Madelene Eriksson (referent)

Madelene Eriksson

Niklas Ljunggren